

Jana Stará

Název příspěvku

Vliv různých faktorů na učitelovo rozhodování o obsahu výuky (The Influence of different factors on Teacher's Decisions on the Content of Teaching)

Klíčová slova v ČJ

Učitelovo pojetí výuky, učebnice, učitelovo přesvědčení, ŠVP, Člověk a jeho svět

Klíčová slova v AJ

Teacher's belief, textbook, curriculum, elementary social studies, elementary science

Cíle v ČJ

Cílem výzkumu bylo zjistit, jak učitelé rozhodují o obsahu výuky a jakou roli v tomto rozhodování hrají učebnice, školní vzdělávací program, učitelovo přesvědčení, sdílené přesvědčení učitelů ve škole apod.

Teoretická východiska v ČJ

Kurikulární reforma předpokládala změnu cílů a obsahů vzdělávání (Janík, 2013) a učitelovo projektování učiva. Očekávalo se, že výukové zdroje učitelé kriticky hodnotí, ale zároveň se jimi nechávají ovlivňovat a na podobě výukových textů aktivně participují (Remmilard, 2005). Spurná a Knecht (2018) či Pešková a kol. (2018) zjistili, že řada učitelů vnímá a využívá kurikulární dokumenty formálně, bez aktivní práce s obsahem vzdělávání. Také další studie (Dvořák, Starý, & Urbánek, 2015; Janík, 2013) docházejí k závěrům, že požadavek kurikulární reformy v oblasti aktivního přístupu učitelů k tvorbě kurikula nebyl do značné míry naplněn. Pro některé učitele má zásadní vliv učebnice, pro jiné méně (Grossman & Thompson, 2008; Sikorová, 2010; Stará, Dvořáková, & Dvořák, 2010; Stará & Starý, 2017). Zmiňován je vliv učitelova přesvědčení o žádoucím obsahu výuky (Krčmářová & Stará 2014; Stará & Starý, 2017; Zahorik, 1991; Sikorová rukopis) či vliv ICT (Šedřová & Zounek, 2011).

Metodologie v ČJ

Ve výzkumu jsme použili kombinaci kvalitativního a kvantitativního přístupu. Na pětistupňové škále v dotazníku učitelé 1. stupně ZŠ vyjadřovali míru vlivu různých faktorů na jejich rozhodování o obsahu výuky ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Pro zhodnocení výsledků jsme využili dvouúrovňový t- test. Dotazníkové šetření bylo doplněno rozhovory s vybranými učiteli, které nám umožnily některé odpovědi získané v dotazníkovém šetření zpřesnit.

Závěry v ČJ

Učitelovo přesvědčení o tom, co je důležité učit, a školní vzdělávací program mají dle výpovědi učitelů větší vliv na obsah výuky než učebnice. Učebnice, sdílené přesvědčení učitelů ve škole a metodické příručky mají vliv průměrný. Výpovědi učitelů často svědčí o méně promyšleném výběru obsahu výuky na základě různých zdrojů a o používání učebnice jako zdroje témat.

Souhrn příspěvku v AJ

The aim of the research was to find out how teachers decide the content of teaching and what role textbooks, school curriculum, teacher's beliefs, shared teacher beliefs in school, etc. play in this decision. The research method was a questionnaire survey among primary school teachers and interviews with them. Teachers' beliefs about what is important to teach and the school curriculum, according to teachers, have a greater impact on teaching content than textbooks. Textbooks, shared teachers' beliefs in the school, and methodological guides have an average impact. Teachers' statements often indicate a less sophisticated choice of teaching content based on different sources and the use of a textbook as a source of topics.

Bibliografie

- Grossman, P., & Thompson, C. (2008). Learning from curriculum materials: Scaffolds for new teachers? *Teaching and Teacher Education*, 24(8), 2014–2026.
- Spurná, M., & Knecht, P. (2018). Využívání kurikulárních dokumentů učiteli ZŠ: aplikace Johnsonovy typologie. *Studia paedagogica*, 23(1), 29–54.
- Stará, J., & Krčmářová, T. (2014). Užívání nových učebnicových materiálů učiteli 1. stupně ZŠ. *Pedagogická orientace*, 24 (1), 77-110.